

Ministerieel besluit tot bescherming als monument van de kasteelsite Forreist in Brugge (Sint-Andries)

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012;

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 12.3.1; laatst gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 2014;

Gelet op het ministerieel besluit van 23 december 2014 tot vaststelling van een ontwerp van lijst van de als monument te beschermen kasteelsite Forreist in Brugge (Sint-Andries);

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed en gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed van 4 juni 2015,

BESLUIT:

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten:

Wegens de artistieke, de historische en de sociaal-culturele waarde als monument:

Kasteelsite Forreist met kasteel, voormalig remisegebouw, hoeve met aanhorigheden, toegangsdreef, parkstructuur en boswachterswoning, gelegen in

Brugge (Sint-Andries), Doornstraat 213-215, 290, zonder nummer en Jabbeke (Varsenare), Grote Thems, zonder nummer

bekend ten kadaster:

Brugge, 27ste afdeling, sectie D, perceelnummers 7B (deel), 7D (deel), 12B (deel), 12D (deel), 13A (deel), 13B, 14B, 16, 17A, 17B, 18, 19B, 19F, 19G, 19H, 19K, 19L, 20B, 20C, 21B, 21C, 23E, 23F, 23H, 24C, 24D, 26A, 27A en een deel van het openbaar domein

Brugge, 27ste afdeling, sectie F, perceelnummers 1A, 3B, 5A, 6, 7C, 8E, 9A, 10, 12B, 13K, 14D, 15B, 16, 17, 18, 19, 20, 22A, 24A, 24C, 25B, 25C, 27A, 28A, 29, 166A en een deel van het openbaar domein

Jabbeke, 5de afdeling, sectie C, perceelnummers 709A, 711A en 711B

zoals afgebakend op bijgevoegd plan.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Artistieke waarde:

De kasteelsite, initieel gebouwd in opdracht van Anselme de Peellaert, kamerheer van Napoleon Bonaparte, is het resultaat van een deels uitgevoerd totaalconcept naar ontwerp van de toonaangevende Brugse architect J.F. Van Gierdegom die een grondige kennis had van de Empirestijl. De publicatie in 1827 van het oorspronkelijk ontwerp in de Atlas "Choix des monuments" van P.J. Goetghebuer wijst op het belang en de kwaliteit van het oorspronkelijk ontwerp.

Het kasteel bewaart een rijk aangekleed interieur in verschillende stijlen zoals onder meer de Empirestijl, neoclassicistische stijl en neo-Vlaamse renaissancestijl. De aankleding van het interieur getuigt van vakmanschap. Het bijzonder fraai Empiresalon aan de tuinzijde is voorzien van een voor de Empiretijd typische beschildering van de hand van de toonaangevende Brugse kunstenaar Louis Gerbo.

Historische waarde:

De site Forreist, met kasteel, voormalige remisegebouw, hoeve met aanhorigheden, waaronder een ommuurde groentetuin met waterput en oranjerie, een toegangsdreef en enkele vroeg-romantische parkstructuren met onder meer een voormalige ijskelderlocatie, later omgebouwd tot grotto is een uniek ensemble en totaalconcept in Empirestijl naar ontwerp van de Brugse architect J.F. Van Gierdegom, initieel gebouwd omstreeks 1808-1815 in opdracht van Anselme de Peellaert, kamerheer van Napoleon Bonaparte. De aanleg vertrekt vanuit een vroegere versterkte en omwalde hoeve, minstens teruggaand tot de 16de eeuw. In de loop van de 19de eeuw is onder impuls van de invloedrijke familie Pecsteen (de Lampreel) - Rotsart de Hertaing overgegaan tot belangrijke aanpassingen aan het kasteel en in de parkstructuur met onder meer de oprichting van een boswachterswoning;

Historische, in casu architectuurhistorische waarde:

Het kasteel met sobere gevels in neoclassicistische stijl is het resultaat van verschillende bouwcampagnes waarbij de bouwheren steeds hun stempel hebben gedrukt op het exterieur en het interieur van het kasteel. Het kasteel herbergt een uitzonderlijk salon in Empirestijl en salons in neoclassicistische stijl en neo-Vlaamse renaissancestijl, die telkens een weerspiegeling zijn van de tijdsgeest en mode.

De hoevesite bestaat uit verschillende losse bestanddelen. Het boerenhuis, met gevel in Empirestijl, is uniek voor het agrarisch erfgoed in Vlaanderen. De rijk uitgewerkte voorgevel heeft typerende lotus kapitelen en zware gekoofde kroonlijst zijn elementen overgenomen uit de architectuur in Egypte en kenmerkend voor de toen heersende Egyptomanie. De schuur is een gaaf bewaard 18de-eeuws volume met typische dagstreden. Het volume met vrij stijl zadeldak is gevat tussen twee puntgevels opengewerkt met spleetvormige verluchtingsgaten ter hoogte van de hooizolder. De schuur is voorzien van een centrale doorrit, voorzien van houten stijlwallen. In de zijgevel zitten twee openingen die wijzen op de aanwezigheid van varkenshokken.

De stallen vormen de noordzijde van een ommuurde groentetuin en herbergen een oranjerie. Deze oranjerie met kenmerkende inplanting, materiaalgebruik en architectuur bewaart een imposant tongewelf met imitatie natuursteen-beschildering.

De toegang tot de ommuurde groentetuin is geflankeerd door twee pylonen die verwijzen naar de Isistempel op het Egyptische eiland Philae in de zuidelijke Nijlvallei. Deze pylonen dragen een decoratieve functie maar zijn daarnaast ook nog gebruikt als opslag- en bergruimte. Centraal in de groentetuin is een waterput bewaard, aan de oostelijke zijde een muurserre. De hoge muren van de

groentetuin dragen sporen van het gebruik van leifruit.

Op het erf van de hoeve en de aansluitende huiskavel zijn, telkens met een typische inplanting ook een bakhuisje, een stalgebouwtje en een grondvest van een vroeger schuifje op de grachtomwalling bewaard.

De historische parkstructuur met drie afzonderlijke gedeelten is, hoewel meermaals aangepast, herkenbaar bewaard in de grote structuren van een open gazonpartij, een graasweide en meer gesloten parkbosranden met rondgaande paden, een toegangsdreef met pijlers en een positionering van solitaire parkbomen en boomgroepen, waaronder enkele omvangrijke exemplaren of soortspecifieke variëteiten. Een plaatselijk sterk gemodelleerd kunstmatig reliëf getuigt van een vroeg-romantische vormgeving die in de loop van de 19de eeuw in een meer vereenvoudigde landschappelijke stijl is geëvolueerd.

In de zuidelijke parkstructuur bevindt zich een zeldzaam voorbeeld van een tot grotto omgebouwde vroeg 19de-eeuwse ijskelder voorzien van zwartgeschilderd spijlenhekwerk. Deze constructie is samengesteld uit grote blokken natuursteen, mogelijk van lokale herkomst en gerecupereerd uit de voormalige ijskelder.

Ter hoogte van de toegangsdreef is in de late 19de eeuw een boswachterswoning toegevoegd. Dit gebouw met bijhorend schuurvolume wordt getypeerd door verzorgd baksteengebruik en schrijnwerk. De inplanting van een boswachterswoning met omhaagde moestuin en enkele aansluitende percelen graasweide zijn evenzeer typisch.

Sociaal-culturele waarde:

De kasteelsite illustreert een evolutie vanuit een vroegere versterkte en omwalde hoeve naar een residentiële site bewoond door families van vooraanstaande 19de-eeuwse politici. Bij deze evolutie blijft de hoeve behouden en worden elementen toegevoegd waaronder een ommuurde groentetuin met bijhorende orangerie, een tot grotto omgebouwde ijskelder, een boswachterswoning en een omgevende parkstructuur.

De kasteelsite vormt een representatief voorbeeld van de luxueuze levensstijl van de gegoede burgerij die overigens duidelijk haar stempel heeft gedrukt op het patrimonium van de Brugse rand en de indeling van het Brugse grondgebied. De verschillende kastelen en landhuizen die de Brugse rand bewaart, vormen een belangrijk aandeel van zowel de landschappelijke als architecturale rijkdom van deze regio;

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De voorschriften bepaald in hoofdstuk 6 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en hoofdstuk 6 van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014.

Brussel,

18 SEP. 2015

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS